Europos Sąjungos
oficialusis leidinys

LT
C serija

C/2025/3993

2025 8 20

TARYBOS REKOMENDACIJA

2025 m. liepos 8 d.

dėl Nyderlandų ekonominės, socialinės, užimtumo, struktūrinės ir biudžeto politikos

(C/2025/3993)

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 121 straipsnio 2 dalį ir 148 straipsnio 4 dalį,

atsižvelgdama į 2024 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2024/1263 dėl veiksmingo ekonominės politikos koordinavimo ir daugiašalės biudžeto priežiūros, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1466/97 ([1]), ypač į jo 3 straipsnio 3 dalį,

atsižvelgdama į 2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1176/2011 dėl makroekonominių disbalansų prevencijos ir naikinimo ([2]), ypač į jo 6 straipsnio 1 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją,

atsižvelgdama į Europos Parlamento rezoliucijas, atsižvelgdama į Europos Vadovų Tarybos išvadas,

atsižvelgdama į Užimtumo komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonomikos ir finansų komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Socialinės apsaugos komiteto nuomonę, atsižvelgdama į Ekonominės politikos komiteto nuomonę,

kadangi:

Bendrosios nuostatos

(1) Reglamente (ES) 2024/1263, kuris įsigaliojo 2024 m. balandžio 30 d., nurodyti ekonomikos valdymo sistemos tikslai – skatinti patikimus bei tvarius viešuosius finansus, tvarų ir integracinį ekonomikos augimą ir atsparumą pasitelkiant reformas bei investicijas ir neleisti susidaryti perviršiniam valdžios sektoriaus deficitui. Reglamente nustatyta, kad Taryba ir Komisija, vadovaudamosi SESV nustatytais tikslais ir reikalavimais, Europos semestro kontekste vykdo daugiašalę priežiūrą. Europos semestro veikla apima visų pirma konkrečioms šalims skirtų rekomendacijų rengimą ir įgyvendinimo priežiūrą. Be to, tuo reglamentu valstybės narės skatinamos prisiimti atsakomybę už fiskalinę politiką ir jame akcentuojamas vidutinės trukmės laikotarpis, taip pat veiksmingesnis bei nuoseklesnis vykdymo užtikrinimas. Kiekviena valstybė narė privalo Tarybai ir Komisijai pateikti nacionalinį vidutinės trukmės laikotarpio (priklausomai nuo nacionalinio teisėkūros ciklo trukmės, 4 arba 5 metų) fiskalinį struktūrinį planą, kuriame išdėstomi jos fiskaliniai, reformų ir investicijų įsipareigojimai. Tame plane nustatytas grynųjų išlaidų ([3]) planas turi atitikti reglamento reikalavimus, įskaitant reikalavimus užtikrinti, kad valdžios sektoriaus bendroji skola būtų pradėta patikimai mažinti arba ir toliau būtų patikimai mažinama ne vėliau kaip iki koregavimo laikotarpio pabaigos arba kad ji išliktų apdairaus lygio, t. y. mažesnė nei 60 % bendrojo vidaus produkto (BVP), ir kad per vidutinės trukmės laikotarpį valdžios sektoriaus deficitas būtų sumažintas ir nesiektų Sutartyje nustatytos 3 % BVP pamatinės vertės ir (arba) toks išliktų. Koregavimo laikotarpis gali būti pratęsiamas ne daugiau kaip trejais metais, jeigu valstybė narė įsipareigoja vykdyti atitinkamas reformas ir investicijas pagal reglamente nustatytus kriterijus;

([1]) OL L, 2024/1263, 2024 4 30, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.
([2]) OL L 306, 2011 11 23, p. 25, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj.
([3]) Grynosios išlaidos, kaip apibrėžta Reglamento (ES) 2024/1263 2 straipsnio 2 punkte: grynosios išlaidos – valdžios sektoriaus išlaidos, atėmus: i) palūkanų išlaidas; ii) diskrecines pajamų priemones; iii) Sąjungos programų išlaidas, kurios visiškai atitinka pajamas iš Sąjungos fondų; iv) nacionalines išlaidas bendram Sąjungos finansuojamų programų finansavimui; v) bedarbio pašalpų išlaidų ciklinius elementus ir vi) vienkartines bei kitas laikinąsias priemones.

(2) 2021 m. vasario 19 d. įsigaliojo Europos Parlamento ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241 ([4]), kuriuo nustatyta Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė (toliau – EGADP). Pagal EGADP valstybėms narėms teikiama finansinė parama reformoms ir investicijoms įgyvendinti, t. y. teikiama Sąjungos finansuojama fiskalinė paskata. Pagal Europos ekonominės politikos koordinavimo semestro prioritetus EGADP prisideda prie ekonomikos bei socialinio atsigavimo, kartu skatindama tvarias reformas ir investicijas, kuriomis visų pirma remiama valstybių narių žalioji ir skaitmeninė pertvarkos ir didinamas jų ekonomikos atsparumas. Ji taip pat padeda stiprinti viešųjų finansų būklę ir skatinti augimą ir darbo vietų kūrimą vidutinės trukmės ir ilguoju laikotarpiu, didinti teritorinę sanglaudą Sąjungoje ir remti tolesnį Europos socialinių teisių ramsčio įgyvendinimą;

(3) 2023 m. vasario 27 d. priimtu Europos Parlamento ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2023/435 ([5]) („REPowerEU“ reglamentu) siekiama laipsniškai panaikinti Sąjungos priklausomybę nuo Rusijos iškastinio kuro importo. Tai padeda užtikrinti Sąjungos energetinį saugumą ir įvairinti jos energijos tiekimo šaltinius, kartu didinant atsinaujinančiųjų energijos išteklių naudojimą, energijos kaupimo pajėgumus ir energijos vartojimo efektyvumą. Nyderlandai į nacionalinį ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą įtraukė skyrių „REPowerEU“, kad būtų galima finansuoti pagrindines reformas ir investicijas, kurios padės pasiekti „REPowerEU“ tikslus;

(4) 2022 m. liepos 8 d. pagal Reglamento (ES) 2021/241 18 straipsnio 1 dalį Nyderlandai Komisijai pateikė nacionalinį ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą. Pagal to reglamento 19 straipsnį Komisija, vadovaudamasi V priede pateiktomis vertinimo gairėmis, įvertino ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano aktualumą, veiksmingumą, efektyvumą ir darną. 2022 m. spalio 4 d. Taryba priėmė Įgyvendinimo sprendimą, kuriuo patvirtinamas Nyderlandų ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įvertinimas ([6]); 2023 m. spalio 17 d. pagal 18 straipsnio 2 dalį tas sprendimas buvo iš dalies pakeistas, kad būtų atnaujintas negrąžintinos finansinės paramos didžiausias finansinis įnašas ir įtrauktas skyrius „REPowerEU“ ([7]). Šis Tarybos įgyvendinimo sprendimas buvo iš dalies pakeistas 2023 m. spalio 17 d. ir dar kartą 2024 m. lapkričio 5 d. ([8]) Naujausia persvarstyta Tarybos įgyvendinimo sprendimo redakcija priimta 2025 m. gegužės 13 d. Paramos dalių išmokėjimas priklauso nuo pagal 24 straipsnio 5 dalį Komisijos priimamo sprendimo, kad Nyderlandai patenkinamai pasiekė Tarybos įgyvendinimo sprendime nustatytas atitinkamas tarpines ir galutines reikšmes. Kad būtų laikoma, jog tam tikros reformos ar investicijos tarpinės ir galutinės reikšmės pasiektos patenkinamai, turi būti neregresuojama ankstesnių tos pačios reformos ar investicijos reikšmių atžvilgiu;

(5) 2025 m. sausio 21 d. Taryba, remdamasi Komisijos rekomendacija, priėmė rekomendaciją, kuria nustatomas Nyderlandų grynųjų išlaidų planas ([9]). Planas pateiktas pagal Reglamento (ES) 2024/1263 11 straipsnį ir 36 straipsnio 1 dalies a punktą ir apima laikotarpį nuo 2025 iki 2028 m., o jame pateiktas fiskalinis koregavimas paskirstytas per ketverius metus;

(6) 2024 m. lapkričio 26 d. Komisija priėmė nuomonę dėl Nyderlandų 2025 m. biudžeto plano projekto. Tą pačią dieną Komisija pagal Reglamentą (ES) Nr. 1176/2011 priėmė 2025 m. įspėjimo mechanizmo ataskaitą – joje Nyderlandai nurodyti kaip viena iš valstybių narių, dėl kurių reikės parengti nuodugnią apžvalgą. Be to, Komisija priėmė rekomendaciją dėl Tarybos rekomendacijos dėl euro zonos ekonominės politikos ir pasiūlymą dėl 2025 m. bendros užimtumo ataskaitos, kurioje analizuojamas užimtumo politikos gairių ir Europos socialinių teisių ramsčio principų įgyvendinimas. Taryba Rekomendaciją dėl euro zonos ekonominės politikos ([10]) priėmė 2025 m. gegužės 13 d., o bendrą užimtumo ataskaitą – 2025 m. kovo 10 d.;

([4]) 2021 m. vasario 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241, kuriuo nustatoma ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė, (OL L 57, 2021 2 18, p. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

([5]) 2023 m. vasario 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2023/435, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2021/241, kiek tai susiję su skyriais „REPowerEU“ ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planuose, ir iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1303/2013, (ES) 2021/1060 bei (ES) 2021/1755 ir Direktyva 2003/87/EB, (OL L 63, 2023 2 28, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

([6]) 2022 m. spalio 4 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimas dėl Nyderlandų ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įvertinimo patvirtinimo (dok. ST 12275/22 INIT; ST 12275/22 INIT ADD 1).

([7]) 2023 m. spalio 17 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimas, kuriuo iš dalies keičiamas 2022 m. spalio 4 d. Įgyvendinimo sprendimas dėl Nyderlandų ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įvertinimo patvirtinimo, (dok. (ST 13613/1/23, 13613/23 REV 1; ST 13613/1/23 ADD1 REV1).

([8]) Dok. ST 13789/24 INIT; ST 13789/24 ADD 1 REV 1.

([9]) Tarybos rekomendacija 2025 m. sausio 21 d. kuria nustatomas Nyderlandų grynųjų išlaidų planas (OL C, C/2025/648, 2025 2 10, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/648/oj).

([10]) 2025 m. gegužės 13 d. Tarybos rekomendacija dėl euro zonos ekonominės politikos (OL C, C/2025/2782, 2025 5 22, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/2782/oj).

(7) 2025 m. sausio 29 d. Komisija paskelbė konkurencingumo kelrodį – strateginę programą, kuria siekiama per ateinančius penkerius metus padidinti ES konkurencingumą pasaulyje. Joje nustatytos trys tvariam ekonomikos augimui būtinos transformacijos: i) inovacijos; ii) priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimas ir konkurencingumas ir iii) saugumas. Kad būtų panaikintas atotrūkis inovacijų srityje, ES siekia skatinti pramonės inovacijas, remti startuolių augimą įgyvendindama tokias iniciatyvas kaip ES startuolių ir veiklą plečiančių įmonių strategija ir skatinti tokių pažangių technologijų kaip dirbtinis intelektas ir kvantinė kompiuterija diegimą. Siekdama žalesnės ekonomikos, Komisija parengė išsamų Įperkamos energijos veiksmų planą ir nustatė švarios pramonės kursą, kuriais užtikrinama, kad perėjimas prie švarios energijos išliktų ekonomiškai efektyvus, palankus konkurencingumui, visų pirma intensyviai energiją vartojančiuose sektoriuose, ir skatintų augimą. Siekdama sumažinti pernelyg didelę priklausomybę ir padidinti saugumą, Sąjunga yra pasiryžusi stiprinti pasaulines prekybos partnerystes, įvairinti tiekimo grandines ir užsitikrinti prieigą prie ypatingos svarbos žaliavų ir švarios energijos šaltinių. Šie prioritetai grindžiami horizontaliaisiais įgalinamaisiais veiksniais, t. y. reglamentavimo supaprastinimu, bendrosios rinkos gilinimu, konkurencingumo finansavimu ir santaupų ir investicijų sąjunga, skatinimu ugdyti įgūdžius ir kurti kokybiškas darbo vietas ir geresniu ES politikos koordinavimu. Konkurencingumo kelrodis suderintas su Europos semestru, taip užtikrinant, kad valstybių narių ekonominė politika derėtų su Komisijos strateginiais tikslais ir būtų laikomasi vienodo požiūrio į ekonomikos valdymą, kuriuo visoje Sąjungoje skatinamas tvarus augimas, inovacijos ir atsparumas;

(8) 2025 m. Europos ekonominės politikos koordinavimo semestras toliau vykdomas tuo pat metu įgyvendinant EGADP. Kad būtų įgyvendinti Europos semestro politikos prioritetai, vis dar itin svarbu visapusiškai įgyvendinti ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus, nes šie planai padeda veiksmingai spręsti visus per kelerius pastaruosius metus konkrečioms šalims pateiktose rekomendacijose nustatytus uždavinius arba didelę jų dalį. Šios konkrečioms šalims skirtos rekomendacijos tebėra aktualios ir pagal Reglamento (ES) 2021/241 21 straipsnį iš dalies pakeistų ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planų vertinimui;

(9) 2025 m. konkrečioms šalims skirtos rekomendacijos apima pagrindinius ekonominės politikos uždavinius, kurie nepakankamai sprendžiami į ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus įtrauktomis priemonėmis, atsižvelgiant į atitinkamus uždavinius, nustatytus 2019–2024 m. konkrečioms šalims skirtose rekomendacijose;

(10) 2025 m. birželio 4 d. Komisija paskelbė 2025 m. Nyderlandams skirtą šalies ataskaitą. Joje įvertinta pažanga, Nyderlandų padaryta įgyvendinant atitinkamas jiems skirtas rekomendacijas, ir apžvelgta, kaip jie įgyvendina ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą. Remiantis šia analize, šalies ataskaitoje nurodyti Nyderlandams kylantys aktualiausi uždaviniai. Be to, joje įvertinta pažanga, Nyderlandų padaryta įgyvendinant Europos socialinių teisių ramstį ir siekiant Sąjungos 2030 m. pagrindinių tikslų užimtumo, įgūdžių ir skurdo bei socialinės atskirties mažinimo srityse, taip pat pažanga siekiant Jungtinių Tautų darnaus vystymosi tikslų;

(11) pagal Reglamento (ES) Nr. 1176/2011 5 straipsnį Komisija atliko nuodugnią Nyderlandų apžvalgą. 2025 m. gegužės 13 d. paskelbtos pagrindinės Komisijos to reglamento tikslais atlikto Nyderlandų makroekonominio pažeidžiamumo vertinimo išvados ([11]). 2025 m. birželio 4 d. Komisija padarė išvadą, kad Nyderlanduose yra susidaręs makroekonominis disbalansas. Konkrečiau, nepaisant tam tikro pagerėjimo, be kita ko, dinamiškesnės vidaus paklausos, vis dar išlieka pažeidžiamumas, susijęs su didele privačiojo sektoriaus skola pervertintos būsto rinkos sąlygomis ir dideliu einamosios sąskaitos pertekliumi. Šis pažeidžiamumas yra tarpvalstybinės svarbos. Einamosios sąskaitos perteklius yra vienas didžiausių euro zonoje ir manoma, kad jis išliks didelis. Santaupų ir investicijų požiūriu prie pertekliaus prisideda visi ekonomikos sektoriai. Įmonių sektoriaus perteklių daugiausia lemia ne finansų bendrovių veikla užsienyje ir tarptautinių įmonių nepaskirstytojo pelno dalis. Nors vartojimas ir investicijų augimas buvo pagrindiniai atsigavimo po pandemijos veiksniai, Nyderlandai pagal įmonių ir viešųjų investicijų lygį atsilieka nuo euro zonos. Namų ūkių skola tebėra viena didžiausių ES, tačiau dėl vardiklio poveikio gerokai sumažėjo, o namų ūkių skolinimasis 2024 m. labai atsigavo. Būsto kainos praėjusiais metais didėjo ir manoma, kad jos smarkiai augs ir 2025 m., nes didelės struktūrinės problemos vis dar neišspręstos. Politikos pažanga buvo nedidelė. Imtasi tam tikrų priemonių, kuriomis būtų galima sumažinti einamosios sąskaitos perteklių, tačiau manoma, kad bendras jų poveikis nebus didelis. Imtasi tam tikrų priemonių būsto pasiūlai didinti, tačiau atlikta nedaug veiksmų namų ūkių skolinimosi paskatoms mažinti;

([11]) SWD(2025) 71 final.

Metinės pažangos ataskaitos vertinimas

(12) 2025 m. sausio 21 d. Taryba Nyderlandams rekomendavo tokį didžiausią grynųjų išlaidų augimo tempą: 2025 m. – 3,5 %, 2026 m. – 3,3 %, 2027 m. – 3,0 % ir 2028 m. – 3,0 %, o tai atitinka didžiausius bendrus augimo tempus, apskaičiuotus remiantis 2023 m., t. y. 10,4 % 2025 m., 14,0 % 2026 m., 17,5 % 2027 m. ir 21,0 % 2028 m. 2025 m. balandžio 29 d. Nyderlandai pateikė metinę pažangos ataskaitą ([12]) dėl rekomenduojamo didžiausio grynųjų išlaidų augimo tempo laikymosi ir dėl reformų bei investicijų, kuriomis reaguojama į pagrindinius uždavinius, nustatytus šaliai skirtose Europos semestro rekomendacijose, įgyvendinimo. Metinė pažangos ataskaita taip pat atspindi pagal Reglamento (ES) 2021/241 27 straipsnį du kartus per metus Nyderlandų teikiamas pažangos, padarytos įgyvendinant ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą, ataskaitas;

(13) Rusijos agresijos karas prieš Ukrainą ir jo padariniai yra egzistencinis iššūkis Europos Sąjungai. Komisija rekomendavo koordinuotai aktyvuoti Stabilumo ir augimo pakto nacionalinę nukrypti leidžiančią išlygą, kad būtų galima remti ES pastangas greitai ir reikšmingai padidinti gynybos išlaidas, ir 2025 m. kovo 6 d. Europos Vadovų Taryba šiam pasiūlymui pritarė;

(14) remiantis Eurostato patvirtintais duomenimis ([13]), Nyderlandų valdžios sektoriaus deficitas padidėjo nuo 0,4 % BVP 2023 m. iki 0,9 % 2024 m., o valdžios sektoriaus skola sumažėjo nuo 45,2 % BVP 2023 m. pabaigoje iki 43,3 % 2024 m. pabaigoje. Pagal Komisijos skaičiavimus, šie pokyčiai atitinka 6,8 % grynųjų išlaidų augimo tempą 2024 m. 2025 m. metinėje pažangos ataskaitoje Nyderlandų įvertintas grynųjų išlaidų augimas 2024 m. sudaro 5,7 %. Komisijos vertinimu, grynųjų išlaidų augimas buvo didesnis, nei nurodyta metinėje pažangos ataskaitoje. Komisijos skaičiavimų ir nacionalinių valdžios institucijų įverčių skirtumą lemia nedideli numatomo diskrecinių pajamų priemonių poveikio neatitikimai. Remiantis Komisijos įverčiais, 2024 m. fiskalinė politika ([14]), apimanti tiek nacionalinėmis, tiek ES lėšomis finansuojamas išlaidas, buvo iš esmės neutrali;

(15) remiantis metine pažangos ataskaita, makroekonominės raidos scenarijuje, kuriuo grindžiamos Nyderlandų biudžeto projekcijos, numatoma, kad realusis BVP išaugs 1,9 % 2025 m. ir 1,5 % 2026 m., o infliacija pagal SVKI bus 3,0 % 2025 m. ir 2,4 % 2026 m. Komisijos 2025 m. pavasario prognozėje numatoma, kad realusis BVP išaugs 1,3 % 2025 m. ir 1,2 % 2026 m., o infliacija pagal SVKI bus 3,0 % 2025 m. ir 2,0 % 2026 m.;

(16) metinėje pažangos ataskaitoje numatoma, kad 2025 m. valdžios sektoriaus deficitas padidės iki 2,3 % BVP, o valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP iki 2025 m. pabaigos padidės iki 45,0 %. Šie pokyčiai atitinka 7,9 % grynųjų išlaidų augimą 2025 m. Komisijos 2025 m. pavasario prognozėje numatoma, kad 2025 m. valdžios sektoriaus deficitas bus 2,1 % BVP. Deficito padidėjimas 2025 m. daugiausia susijęs su gyventojų pajamų mokesčio sumažinimu, didėjančiomis valdžios sektoriaus išlaidomis darbuotojų atlygiui ir tarpiniam vartojimui dėl didesnės, nei tikėtasi, bazės 2024 m. ir kai kurių pajamų dedamųjų sumažinimo dėl prognozių poveikio, dėl kurio 2024 m. padidėjo pajamos. Pagal Komisijos skaičiavimus, šie pokyčiai atitinka 7,0 % grynųjų išlaidų augimą 2025 m. Tai, kad šios grynųjų išlaidų augimo projekcijos yra mažesnės už nurodytąsias metinėje pažangos ataskaitoje, lėmė didesnis Komisijos įverčiuose numatytas nevisiškas asignavimų panaudojimas ir nedideli diskrecinių pajamų priemonių poveikio neatitikimai. Remiantis Komisijos įverčiais, 2025 m. fiskalinė politika, apimanti tiek nacionalinėmis, tiek ES lėšomis finansuojamas išlaidas, bus skatinamoji (0,6 % BVP). Valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP iki 2025 m. pabaigos turėtų padidėti iki 45,0 %. Skolos santykio su BVP padidėjimas 2025 m. daugiausia atspindi biudžeto deficitą, taip pat atsargų ir srautų koregavimus;

([12]) 2025 m. metinės pažangos ataskaitos pateikiamos https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en.

([13]) Eurostato euro rodikliai, 2025 4 22.

([14]) Fiskalinės politikos kryptis apibrėžiama kaip pagrindinės valdžios sektoriaus biudžeto būklės metinio pokyčio matas. Ja siekiama įvertinti ekonominę paskatą, kurią lemia tiek nacionalinėmis, tiek ES biudžeto lėšomis finansuojama fiskalinė politika. Fiskalinės politikos kryptis vertinama kaip i) vidutinės trukmės laikotarpio potencialaus augimo ir ii) pirminių išlaidų, atėmus diskrecines pajamų priemones, bet įskaitant išlaidas, finansuojamas teikiant negrąžintiną paramą (dotacijas) iš Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės lėšų ir kitų Sąjungos fondų, pokyčio skirtumas.

(17) pagal Komisijos 2025 m. pavasario prognozę numatoma, kad Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės negrąžintina parama (dotacijomis) 2025 m. finansuojamos valdžios sektoriaus išlaidos sudarys 0,1 % BVP, palyginti su 0,1 % BVP 2024 m. Išlaidų finansavimas Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės negrąžintina parama suteikia galimybių vykdyti aukštos kokybės investicijas ir našumą skatinančias reformas be tiesioginio poveikio Nyderlandų valdžios sektoriaus balansui ir skolai;

(18) valdžios sektoriaus išlaidos gynybai Nyderlanduose 2021–2023 m. išliko stabilios ir sudarė 1,3 % BVP ([15]). Pagal Komisijos 2025 m. pavasario prognozę numatyta, kad tiek 2024 m., tiek 2025 m. gynybos išlaidos sudarys 1,5 % BVP. Tai 0,2 procentinio punkto BVP daugiau nei 2021 m.;

(19) Komisijos 2025 m. pavasario prognozėje numatoma, kad grynosios išlaidos Nyderlanduose 2025 m. išaugs 7,0 %, o 2024 ir 2025 m. – iš viso 14,3 %. Remiantis Komisijos 2025 m. pavasario prognoze, numatoma, kad 2025 m. grynųjų išlaidų augimas Nyderlanduose viršys rekomenduojamą didžiausią augimo tempą ir atitinkamas nuokrypis ([16]) sudarys 1,4 % BVP per metus. Vertinant 2024 ir 2025 m. kartu, taip pat prognozuojama, kad bendras grynųjų išlaidų augimo tempas bus didesnis už rekomenduojamą didžiausią augimo tempą ir atitinkamas nuokrypis sudarys 1,4 % BVP. Numatomi nuokrypiai viršija 0,3 % BVP metinio nuokrypio ribą ir 0,6 % BVP bendro nuokrypio ribą. Apskritai tai reiškia, kad esama rizikos, kad bus nukrypta nuo rekomenduojamo didžiausio grynųjų išlaidų augimo, kai ateinantį pavasarį bus gauti 2025 m. galutiniai duomenys;

(20) metinėje pažangos ataskaitoje numatoma, kad 2026 m. valdžios sektoriaus deficitas padidės iki 2,8 % BVP, o valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP iki 2026 m. pabaigos padidės iki 47,8 %. Metinėje pažangos ataskaitoje numatoma, kad po 2026 m. valdžios sektoriaus deficitas sumažės iki 2,0 % BVP 2027 m. ir iki 2,2 % 2028 m. Numatoma, kad po 2026 m. valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP savo ruožtu padidės iki 48,5 % 2027 m. ir iki 49,2 % 2028 m. Remiantis iki prognozės duomenų galutinės datos turėta informacija apie politikos priemones, Komisijos 2025 m. pavasario prognozėje numatoma, kad 2026 m. valdžios sektoriaus deficitas sudarys 2,7 % BVP. Deficito padidėjimas 2026 m. daugiausia susijęs su karių pensijų sistemos reforma, pagal kurią vyriausybė turi pervesti vienkartinę sumą į pensijų fondą, kurio ji negali kontroliuoti ir kurio poveikis biudžetui sudaro 0,7 % BVP; tai registruojama kaip vienkartinė priemonė. Nevykdant šio sandorio valdžios sektoriaus balansas šiek tiek pagerėtų, nes tam tikroms prekėms ir paslaugoms taikomi padidinti PVM tarifai, o gyventojų pajamų mokesčio laipteliai nėra visiškai pritaikyti prie infliacijos. Šie pokyčiai atitinka 3,8 % grynųjų išlaidų augimą 2026 m. Remiantis Komisijos įverčiais, numatoma, kad 2026 m. fiskalinė politika, apimanti tiek nacionalinėmis, tiek ES lėšomis finansuojamas išlaidas, bus iš esmės neutrali. Komisija prognozuoja, kad valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP iki 2026 m. pabaigos padidės iki 47,8 %. Skolos santykio su BVP padidėjimas 2026 m. daugiausia atspindi biudžeto deficitą, taip pat atsargų ir srautų koregavimus;

Pagrindiniai politikos uždaviniai

(21) Nyderlandų privačių pajamų apmokestinimo sistemoje tam tikras turtas traktuojamas kitaip nei kitas turtas, o tai turi įtakos kapitalo paskirstymui ir iškraipo ekonominius sprendimus. Aprūpinimui būstu ir pensijų įmokoms taikomos lengvatinės sąlygos; dėl to didėja paklausa savininkų gyvenamų būstų rinkoje ir mažėja namų ūkių disponuojamosios pajamos dėl didelių pensijų įmokų. Be to, uždarųjų akcinių bendrovių (bendrovių, kurių didžioji akcijų dalis priklauso tik keliems asmenims) turto turėjimas leidžia mokesčių mokėtojams atidėti mokesčių už su juo susijusią grąžą mokėjimą, kartu vis dėlto naudojantis ta grąža imant iš bendrovės neapmokestinamas paskolas. Be to, namų ūkiai, turintys finansų rinkos turto, apmokestinami taikant numanomas grąžos normas, o tai nėra palanku tais atvejais, kai faktinė grąža yra mažesnė. Todėl namų ūkių turtas Nyderlanduose yra labai sutelktas į nelikvidų turtą, kaip antai, būstą ar pensijas. Dėl šios priežasties ekonominių sukrėtimų metu namų ūkiams kyla didesnė ekonominė rizika ir daugeliu atvejų per visą jų gyvenimo laikotarpį jie gali nepasiekti optimalaus vartojimo modelio, nes disponuojamąsias pajamas mažina didelės pensijų įmokos ir hipotekos mokėjimai darbingo amžiaus laikotarpiu. Dėl nevienodos apmokestinimo tvarkos turto rūšių viduje ir tarp jų imama ieškoti palankesnio apmokestinimo, sumažėja mokesčių sistemos gebėjimas veikti kaip automatinė stabilizavimo priemonė, didėja ekonominė nelygybė ir gali būti iškreiptas veiksmingas kapitalo paskirstymas. Todėl ši nevienoda apmokestinimo tvarka yra taip pat aktuali sprendžiant makroekonominio disbalanso klausimą;

(22) be pirmiau minėtų mokesčių paskatų, pervertinimą būsto rinkoje lėmė naujų būstų pasiūlos trūkumas. Vyriausybė galėtų sparčiau įgyvendinti savo planus didinti būsto pasiūlą visapusiškai pašalindama kliūtis, dėl kurių šiuo metu

([15]) Eurostatas, valdžios sektoriaus išlaidos pagal valstybės funkcijų klasifikatorių (COFOG). Dėl COFOG ir NATO apibrėžčių metodinių skirtumų COFOG apibrėžtimi pagrįstos išlaidos gali skirtis nuo NATO apibrėžtimi pagrįstų išlaidų.

([16]) Nuo 2026 m. šie skaičiai atsispindės kontrolės sąskaitoje, įsteigtoje pagal Reglamento (ES) 2024/1263 22 straipsnį.

stabdoma gyvenamųjų namų statyba, ir visų pirma supaprastindama planavimo ir leidimų išdavimo procesus, kurie vidutiniškai užtrunka iki 6–7 metų iš viso 10 metų statybos laikotarpio. Tai padėtų sumažinti makroekonominį disbalansą;

(23) dėl nepakankamai išvystytos privačiosios nuomos rinkos, kuriai būdingos didelės išlaidos ir ribotos galimybės nuomininkams, kyla didelių sunkumų, susijusių su įperkamumu, o mažas ir vidutines pajamas gaunantiems namų ūkiams auga skurdo rizika. Dėl pastarojo meto politikos pokyčių, įskaitant nuomos kainų kontrolės priemonių taikymo pratęsimą, draudimus pirkti nuomai skirtą nekilnojamąjį turtą ir nuomojamo nekilnojamojo turto apmokestinimo tvarkos pakeitimus, esamas pasiūlos trūkumas privačiosios nuomos sektoriuje padidėjo. Įperkamo nuomojamo būsto trūkumas riboja darbo jėgos judumą ir konkurencingumą. Siekiant išspręsti šią problemą, privačiosios nuomos rinkos plėtrą galėtų paskatinti būsto nuosavybės ir nuomos paskatų perbalansavimas ir investicijų patrauklumo didinimas leidžiant rinkos jėgoms aktyviau veikti šiame sektoriuje. Tai savo ruožtu padėtų sumažinti makroekonominį disbalansą;

(24) Nyderlandų ilgalaikės priežiūros sistemoje susiduriama su dideliais iššūkiais dėl senėjančios visuomenės, brangios institucinės priežiūros ir dosnių išmokų išlaikomiems asmenims. Nyderlandų ilgalaikės priežiūros sistemos pakankamumo, prieinamumo ir kokybės, taip pat šios srities darbo jėgos dydžio rodikliai, palyginti su dauguma valstybių narių, yra geri. Tačiau ši sistema daro vis didesnį spaudimą valstybės biudžetui. 2022 m. bendros ilgalaikės priežiūros išlaidos Nyderlanduose sudarė 3,8 % BVP – tai absoliučiai didžiausias rodiklis ES. Be to, Komisijos 2024 m. ataskaitoje dėl senėjimo numatoma, kad ilgalaikės priežiūros išlaidų padidėjimas iki 2070 m. Nyderlanduose bus vienas didžiausių ES. Priemonės šiai problemai spręsti galėtų apimti bendrų mokėjimų, t. y. pačių pacientų įmokų, suderinimą su priežiūros, kurią jie gauna už įvairių rūšių išmokas, išlaidomis. Sistema veiktų veiksmingiau, jei pacientai sprendimą, kokią priežiūros aplinką pasirinkti, priimtų atsižvelgdami į savo individualius priežiūros poreikius, o ne rinktųsi tokią aplinką, už kurią jiems reikėtų mokėti kuo mažesnes bendras įmokas. Sumažinti išlaidas taip pat galėtų padėti papildomos investicijos į prevenciją siekiant atidėti ilgalaikės priežiūros poreikių atsiradimą ir tolesnis bendruomeninės priežiūros paslaugų teikimo gerinimas. Šie patobulinimai galėtų užtikrinti, kad sistemos nauda būtų paskirstoma veiksmingiau, nepakenkiant didelei sistemos aprėpčiai ir kokybei;

(25) pagal Reglamento (ES) 2021/241 19 straipsnio 3 dalies b punktą ir to reglamento V priedo 2.2 kriterijų, į ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą įtraukta daug viena kitą papildančių reformų ir investicijų, kurios turi būti įgyvendintos ne vėliau kaip 2026 m. Numatoma, kad jos padės veiksmingai spręsti visus atitinkamose konkrečiai šaliai skirtose rekomendacijose nustatytus uždavinius arba didelę jų dalį. Kad būtų padidintas Nyderlandų ilgalaikis konkurencingumas vykdant žaliąją ir skaitmeninę pertvarką ir kartu užtikrinant socialinį teisingumą, per šį glaustą laikotarpį labai svarbu užbaigti veiksmingą ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano, įskaitant skyrių „REPowerEU“, įgyvendinimą. 2025 m. birželio 4 d. priimtame Komisijos komunikate „Priemonė „NextGenerationEU“. Laikotarpis iki 2026 m.“ paaiškinamas priemonės pabaigoje taikytinas tvarkaraštis ir pateikiamos gairės valstybėms narėms iki 2026 m. rugpjūčio 31 d. maksimizuoti įgyvendinimą, be kita ko, dėl to, kaip toliau racionalizuoti savo gaivinimo ir atsparumo planus, pateikiami pagrindiniai pasirinkimai, į kuriuos reikia atsižvelgti tuos planus peržiūrint, taip pat pabrėžiama, jog svarbu iš anksto vykdyti kruopštų bendrą planavimą, kad 2026 m. būtų pateikti paskutiniai mokėjimo prašymai. Kad būtų užtikrinta plataus masto atsakomybė už sėkmingą ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įgyvendinimą, itin svarbus tebėra sistemingas vietos ir regionų valdžios institucijų, socialinių partnerių, pilietinės visuomenės ir kitų atitinkamų suinteresuotųjų subjektų dalyvavimas;

(26) Nyderlanduose paspartėjo sanglaudos politikos programų, apimančių paramą iš Europos regioninės plėtros fondo (ERPF), Teisingos pertvarkos fondo (TPF) ir „Europos socialinio fondo +“ (ESF+), įgyvendinimas. Svarbu ir toliau dėti pastangas, kuriomis siekiama užtikrinti, kad šios programos būtų greitai įgyvendinamos, ir kartu kuo labiau padidinti jų poveikį vietoje. Nyderlandai jau imasi veiksmų pagal savo sanglaudos politikos programas, kad padidintų konkurencingumą ir augimą, kartu didindami socialinę sanglaudą. Tuo pat metu Nyderlandai vis dar patiria sunkumų, o konkurencingumą galima būtų didinti toliau, be kita ko, keliant pažeidžiamoms grupėms priklausančių asmenų kvalifikaciją ir juos perkvalifikuojant, taip pat kuriant ir gaminant ypatingos svarbos technologijas. Pagal Reglamento (ES) 2021/1060 18 straipsnį, atliekant sanglaudos politikos fondų laikotarpio vidurio peržiūrą Nyderlandai turi peržiūrėti kiekvieną programą, atsižvelgdami, be kita ko, į 2024 m. priimtose šaliai skirtose rekomendacijose nustatytus uždavinius. 2025 m. balandžio 1 d. priimtais Komisijos pasiūlymais ([17]) kiekvienos programos laikotarpio vidurio peržiūros rezultatų vertinimo pateikimo terminas pratęsiamas po 2025 m. kovo 31 d. Jais taip pat suteikiama lankstumo galimybių, kad būtų padedama paspartinti programų įgyvendinimą, ir paskatų valstybėms narėms sanglaudos politikos išteklius paskirstyti penkioms Sąjungos strateginėms prioritetinėms sritims, t. y. strateginių technologijų konkurencingumui, gynybai, būstui, hidrologiniam atsparumui ir energetikos

([17]) Pasiūlymas dėl EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTO, kuriuo dėl konkrečių priemonių strateginiams uždaviniams spręsti atliekant laikotarpio vidurio peržiūrą iš dalies keičiami reglamentai (ES) 2021/1058 ir (ES) 2021/1056, (COM (2025) 123 final).

pertvarkai, taip pat investicijoms į įgūdžius prioritetiniuose sektoriuose, kartu ESF+ programose daugiausia dėmesio ir toliau skiriant pažeidžiamiausioje padėtyje esantiems asmenims;

(27) Europos strateginių technologijų platforma (STEP) suteikia galimybę investuoti į vieną iš pagrindinių ES strateginių prioritetų, stiprinant ES konkurencingumą. STEP parama nukreipiama per 11 esamų ES fondų. Valstybės narės taip pat gali prisidėti prie programos „InvestEU“, pagal kurią remiamos investicijos į prioritetines sritis. Nyderlandai galėtų optimaliai pasinaudoti šiomis iniciatyvomis ypatingos svarbos technologijų, įskaitant švarias ir efektyviai išteklius naudojančias technologijas, kūrimui ar gamybai remti;

(28) be ekonominių ir socialinių uždavinių, sprendžiamų pagal ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą ir naudojantis kitais ES fondais, Nyderlandai turėtų veiksmingai spręsti likusius uždavinius, susijusius su i) investicijomis į MTP, ii) galimybėmis gauti finansavimą, iii) priklausomybe nuo iškastinio kuro, iv) elektros energijos tinklo perkrova, v) pernelyg didelėmis azoto nuosėdomis, vi) darbo jėgos ir įgūdžių trūkumu, vii) pagrindiniais įgūdžiais ir viii) dalyvavimu gamtos mokslų, technologijų, inžinerijos ir matematikos (STEM) programose;

(29) Nyderlandų mokslinių tyrimų ir inovacijų sistema yra gerai veikianti ir pagal suvestinį inovacijų indeksą užima ketvirtą vietą. Tačiau pastarojo meto tendencijos rodo, kad viešojo ir privačiojo sektorių MTP intensyvumas sumažėjo ir nukrito žemiau ES ir pasaulio vidurkio, o tai gali trukdyti ilgalaikiam konkurencingumui. Su dideliais investicijų atotrūkiais susiduriama visų pirma tokiuose sektoriuose kaip gamyba ir informacinės ir ryšių technologijos (IRT), o investicijos, kaip pridėtinės vertės dalis, yra mažesnės nei euro zonoje. Investicijos į MTP, kaip bendrosios pridėtinės vertės dalis privačiajame sektoriuje, atsilieka nuo kitų Europos inovacijų lyderių. Be to, viešosios investicijos į MTP nesiekia ES vidurkio, o neseniai sumažinus Nacionalinio augimo fondo biudžetą viešoji parama inovacijoms dar labiau sumažėjo. Siekiant spręsti šiuos uždavinius, reikia laikytis tikslinio požiūrio, daugiausia dėmesio skiriant pagrindinėms konkurencingoms sritims, investuojant į mokslinių tyrimų ir bandymo įrenginius ir skatinant nacionalinėje technologijų strategijoje nurodytas prioritetines technologijas, įskaitant kvantines technologijas, puslaidininkius, DI ir duomenų mokslą. Didindami viešąją paramą inovacijoms, Nyderlandai gali pagerinti inovacijų aplinką ir išlaikyti savo, kaip vieno iš Europos inovacijų lyderių, poziciją;

(30) nors finansų rinkos yra gerai kapitalizuotos ir yra stabilus ekonomikos finansavimo šaltinis, taip pat vienos iš giliausių rizikos kapitalo rinkų ES, kai kuriems startuoliams ir veiklą plečiančioms įmonėms sunku gauti finansavimą. Visų pirma trūksta finansavimo startuoliams, kurių kapitalo poreikiai viršija 10 mln. EUR, ir veiklą plečiančioms įmonėms, siekiančioms gauti daugiau kaip 50 mln. EUR dydžio finansavimą prieš didelio masto komercializaciją. Jie yra labai priklausomi nuo užsienio investuotojų. Nyderlandų vyriausybė paskelbė keletą iniciatyvų, kuriomis siekiama palengvinti investicijų plėtrą įgyvendinant „Invest-NL“ ir Nyderlandų rizikos kapitalo iniciatyvą, tačiau šias iniciatyvas reikia veiksmingai įgyvendinti ir stebėti. Dabartinis finansavimo trūkumas galėtų trukdyti investicijoms į inovacijas ir ilgalaikiam konkurencingumui, nes startuolių ir veiklą plečiančių įmonių našumo augimas yra spartesnis nei kitų naujų įmonių. Kad išspręstų šią problemą, Nyderlandai gali pasinaudoti finansavimo priemonėmis ir schemomis, pavyzdžiui, garantijomis, arba fondų tarpusavio finansavimo priemonėmis, kad galėtų nukreipti finansavimo išteklius ir pritraukti institucinius investuotojus, pavyzdžiui, šalies pensijų fondus, kurie yra didžiausi euro zonoje;

(31) Nyderlandai vis dar yra labai priklausomi nuo iškastinio kuro. 2023 m. nafta ir gamtinės dujos sudarė atitinkamai 43,9 % ir 33,8 % viso šalies energijos rūšių derinio, o atsinaujinančiųjų išteklių energijos dalis sudarė tik 13,8 %. Dėl šios priežasties Nyderlandų ekonomika tampa pažeidžiama dėl pasaulinių kainų pokyčių, be to, tai trukdo pereiti prie žaliosios ekonomikos. Nepaisant to, kad Nyderlandai daro pažangą diegdami atsinaujinančiųjų išteklių energiją, visų pirma jūros vėjo energiją, jų atsinaujinančiųjų išteklių energijos dalis vis dar nesiekia ES vidurkio ir ES tikslų. Todėl Nyderlandai turi dėti papildomas pastangas, kad užtikrintų tolesnį atsinaujinančiųjų išteklių energijos diegimą ir pasiektų ES 2030 m. atsinaujinančiųjų išteklių energijos tikslus. Tai galėtų apimti priemones, kuriomis būtų mažinama finansinė rizika jūros vėjo energijos sektoriuje, siekiant palaikyti investicijų į šį sektorių patrauklumą;

(32) elektros energijos tinklo perkrova padidėjo ir daro poveikį tiek kaimo, tiek miesto vietovėms, taip pat perdavimo ir skirstymo tinklams. Tai trukdo pereiti prie švarios energijos, riboja ekonominę veiklą ir kenkia Nyderlandų konkurencingumui. Tinklo operatoriams neretai tenka atmesti naujų elektros energijos gamintojų ir vartotojų prašymus suteikti prieigą prie tinklo. Kadangi tinklo perkrovos problema sprendžiama derinant investicijas į tinklą ir reguliavimo iniciatyvas, numatoma, kad tinklo perkrova ir toliau bus didelis iššūkis trumpuoju ir vidutinės trukmės laikotarpiu, todėl tam reikės nuolat skirti dėmesio ir imtis veiksmų. Nyderlandams galėtų būti naudinga didinti savo perdavimo ir skirstymo tinklo pajėgumus, įgyvendinti lankstumo sprendimus ir struktūriškai mažinti žiedinių srautų lygį, kad būtų kuo labiau padidinta tarpzoninė prekyba elektros energija, naudojantis esama tarpvalstybine infrastruktūra;

(33) pernelyg didelės azoto nuosėdos, kurias daugiausia (bet ne tik) lemia intensyvusis žemės ūkis, tebėra didelė aplinkosaugos problema, daranti poveikį visai Nyderlandų ekonomikai. Pernelyg didelės azoto nuosėdos lemia perteklinį dirvožemio ir vandens telkinių tręšimą ir rūgštėjimą, kartu smarkiai apribojamas statybos veiklos leidimų išdavimas, vilkinamas reikiamos infrastruktūros kūrimas ir daromas poveikis šalies konkurencingumui. Susirūpinimą vis dar kelia ir paviršinio bei požeminio vandens kokybė, nes daugelis vandens telkinių neatitinka Vandens pagrindų direktyvos ir Nitratų direktyvos reikalavimų. Todėl reikia papildomų priemonių, kad būtų struktūriškai sprendžiama teršalus išmetančių sektorių perteklinių azoto nuosėdų problema ir skatinamas perėjimas prie tvaraus žemės ūkio, įskaitant ekologinį ūkininkavimą. Visų pirma Nyderlandams būtų naudinga taikyti ūkininkavimo praktiką, kuria siekiama sumažinti taršą maisto medžiagomis ir pesticidais bei išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį;

(34) darbuotojų, dirbančių pagal lanksčias arba terminuotas darbo sutartis, dalis Nyderlanduose yra beveik dvigubai didesnė už ES vidurkį. Be to, Nyderlandų darbo rinkoje esama įvairių paskatų, dėl kurių darbuotojams ir savarankiškai dirbantiems asmenims, neturintiems samdomų darbuotojų, sudaromos nevienodos sąlygos, skatinama imtis fiktyvaus savarankiško darbo, todėl Nyderlandų darbo rinkoje savarankiškai dirbančių asmenų dalis yra palyginti didelė. Plačiai paplitęs lankstaus užimtumo taikymas prisidėjo prie darbo rinkos segmentacijos (t. y. darbo rinkos suskaidymo į skirtingas darbuotojų kategorijas, kuriose užtikrinami skirtingi darbo vietos saugumo lygiai ir (arba) galimybė gauti socialines ir kitas išmokas) ir daro neproporcingą poveikį pažeidžiamoms grupėms, pavyzdžiui, žemesnės kvalifikacijos darbuotojams ir migrantams. Kyla didesnė tikimybė, kad šie darbuotojai dirbs darbą be garantijų ir turės ribotas galimybes mokytis bei nepakankamą socialinę apsaugą, taip pat patirs didesnę dirbančiųjų skurdo ir socialinės atskirties riziką. Didelis savarankiškai dirbančių asmenų skaičius ir lankstaus užimtumo paplitimas taip pat gali turėti įtakos našumo augimui, nes šios užimtumo formos neretai siejamos su mažesnėmis galimybėmis mokytis, tobulėti ir dalyvauti mokymuose. Vyriausybė įgyvendina priemonių rinkinį, kuriuo siekiama mažinti fiktyvų savarankišką darbą ir paskatas dirbti lanksčiomis darbo sąlygomis. Šis rinkinys apima i) įvairius teisės aktų pakeitimus, kuriais siekiama apriboti fiktyvų savarankišką darbą ir sumažinti savarankiškai dirbančių asmenų ir samdomų darbuotojų skirtumus, kurie visi įtraukti į Nyderlandų ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą, ir ii) teisės akto projektą, kuriuo siekiama užtikrinti darbo saugumą asmenims, dirbantiems pagal lanksčias darbo sutartis. Siekiant išspręsti šias nuolatines Nyderlandų darbo rinkos problemas, šiuos planus būtina įgyvendinti visapusiškai ir greitai;

(35) darbo jėgos ir įgūdžių trūkumas Nyderlanduose tebėra didelė problema, daranti poveikį įvairiems sektoriams, be kita ko, sveikatos priežiūros, švietimo, technologijų ir IRT. Nyderlandai šiuo atžvilgiu taip pat išsiskiria, palyginti su panašiomis šalimis, o šalies bendrovės, palyginti su ES vidurkiu, yra kur kas labiau linkusios pranešti apie su įdarbinimu susijusius sunkumus. Darbo jėgos trūkumą lemia keli struktūriniai veiksniai, įskaitant demografines tendencijas, lėtą darbo jėgos augimą ir mažą vidutinį dirbtų valandų skaičių per savaitę. Šios kliūtys trukdo našumui ir konkurencingumui. Nepaisant didelio užimtumo lygio, darbo jėgos, ypač migrantų ir ne visą darbo laiką dirbančių darbuotojų, visų pirma moterų, potencialas Nyderlanduose neišnaudotas. Siekiant padidinti darbo jėgos pasiūlą, žmonės galėtų būti skatinami dirbti daugiau valandų, be kita ko, taikant politikos priemones, kuriomis jiems sudaromos sąlygos derinti darbą su šeimos ir priežiūros pareigomis, taip pat skatinant darbo kokybę ir geresnes darbo sąlygas. Darbo jėgos pasiūlą taip pat galima padidinti pritraukiant specialistus. Sprendžiant darbo jėgos trūkumo problemą reikės laikytis daugialypio požiūrio, kuriuo remiantis būtų šalinamos konkretiems sektoriams būdingos kliūtys ir skatinamos našumą didinančios investicijos. Siekiant sumažinti darbuotojų trūkumą, skatinti sektorinį judumą ir remti ilgalaikį ekonominį atsparumą, bus labai svarbu didinti kvalifikacijos kėlimo ir perkvalifikavimo galimybes, visų pirma darbo rinkos paribyje esantiems žmonėms. Su paklausa susijusios politikos priemonės galėtų būti orientuotos į didelės pridėtinės vertės sektorių, taip pat sektorių, susijusių su visuomenės uždaviniais, pavyzdžiui, švietimo ir sveikatos priežiūros, rėmimą, tarpsektorinio judumo ir našumui didinti skirtų investicijų bei investicijų į MTP skatinimą;

(36) pagrindinių įgūdžių prastėjimo rodiklis, remiantis 2022 m. PISA rezultatais, Nyderlanduose yra vienas didžiausių ES ir neigiamai atsiliepia švietimo ir darbo rinkos rezultatams bei konkurencingumui. Nors geriausių mokymosi rezultatų pasiekusių besimokančiųjų dalis Nyderlanduose vis dar yra palyginti didelė, per pastarąjį dešimtmetį itin išaugo asmenų, kurių pasiekimai matematikos, gamtos mokslų ir skaitymo srityse yra nepakankami, skaičius. Nepakankamų mokymosi pasiekimų rodiklis nepalankioje padėtyje esančių mokinių grupėje yra keturis kartus didesnis nei likusių tokio amžiaus moksleivių grupėje. Pastebimas didelis mokytojų trūkumas ir tai gali atsiliepti besimokančiųjų mokymosi rezultatams bei mažinti galimybes visiems gauti kokybišką išsilavinimą, nes nepalankioje padėtyje esančių moksleivių dalis skirtingose mokyklose ir regionuose skiriasi. Siekdami išspręsti šiuos klausimus, Nyderlandai galėtų įvertinti ir peržiūrėti esamas pagrindinių įgūdžių tobulinimo priemones, pavyzdžiui, 2022 m. pradėtą įgyvendinti bendrąjį pagrindinių įgūdžių planą, ir apsvarstyti priemones, kuriomis būtų gerinami besimokančiųjų mokymosi rezultatai, pavyzdžiui, sudaromos palankesnės sąlygos keisti mokymosi profilius, daugiausia dėmesio skiriant mokykloms, kuriose tam tikri moksleiviai yra nepalankioje padėtyje;

(37) Nyderlandai patiria sunkumų siekdami užtikrinti pakankamą STEM sričių profesinį mokymą baigusių asmenų, turinčių vidurinį išsilavinimą, skaičių, taigi įgūdžių trūkumas didėja. Nors aukštąjį išsilavinimą įgijusių asmenų dalis viršija ES vidurkį, šalis atsilieka pagal STEM absolventų dalį. Visų pirma STEM srityse nepakankamai atstovaujama moterims ir migrantų kilmės studentams. Siekiant spręsti šį klausimą, gali būti teikiama tikslinė parama švietimui, įskaitant individualų orientavimą ir specialiai pritaikytus mokymo procesus. Tokios iniciatyvos gali padėti pašalinti kliūtis ir paskatinti nepakankamai atstovaujamas grupes rinktis būtent STEM studijas;

(38) atsižvelgdama į glaudžias euro zonos valstybių narių ekonomikos tarpusavio sąsajas ir jų kolektyvinį indėlį į ekonominės ir pinigų sąjungos veikimą, 2025 m. Taryba rekomendavo euro zonos valstybėms narėms, be kita ko, įgyvendinant savo ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus, imtis veiksmų 2025 m. rekomendacijai dėl euro zonos ekonominės politikos įgyvendinti. Nyderlandams skirtos 2, 3 ir 5 rekomendacijos padeda įgyvendinti 2025 m. rekomendacijoje išdėstytą pirmą euro zonai skirtą rekomendaciją dėl konkurencingumo, 1, 4 ir 5 rekomendacijos padeda įgyvendinti antrą euro zonai skirtą rekomendaciją dėl atsparumo, o 1 rekomendacija padeda įgyvendinti trečią euro zonai skirtą rekomendaciją dėl makroekonominio ir finansinio stabilumo;

(39) atsižvelgiant į Komisijos atliktą nuodugnią apžvalgą ir išvadas dėl susidariusio disbalanso, rekomendacijos pagal Reglamento (ES) Nr. 1176/2011 6 straipsnį atspindėtos 1 rekomendacijoje. 1 rekomendacijoje nurodyta politika padeda mažinti pažeidžiamumą, susijusį su didele privačiojo sektoriaus skola pervertintos būsto rinkos sąlygomis ir dideliu einamosios sąskaitos pertekliumi. 1 rekomendacija padeda tiek naikinti disbalansą, tiek pagal 38 konstatuojamąją dalį įgyvendinti Rekomendaciją dėl euro zonos ekonominės politikos,

REKOMENDUOJA Nyderlandams 2025 ir 2026 m. imtis šių veiksmų:

1. Didinti bendras išlaidas gynybai bei saugumui ir stiprinti pasirengimą, kartu užtikrinant skolos tvarumą laikantis 2025 m. kovo 6 d. Europos Vadovų Tarybos išvadų. Užtikrinti, kad grynosios išlaidos atitiktų 2025 m. sausio 21 d. Tarybos rekomenduotą planą. Suderinti įvairių rūšių pajamų iš turto apmokestinimą, be kita ko, siekiant mažinti paskatas būsto nuosavybę finansuoti skolintomis lėšomis. Supaprastinti planavimo ir leidimų išdavimo procedūras ir taip pašalinti kliūtis statyti naujus būstus. Remti privačiojo įperkamos nuomos sektoriaus plėtrą, be kita ko, didinant investicijų į šį sektorių patrauklumą. Spręsti numatomo su visuomenės senėjimu susijusių išlaidų ilgalaikei priežiūrai didėjimo klausimą didinant sistemos ekonominį efektyvumą, be kita ko, veiksmingiau paskirstant išmokas.

2. Atsižvelgiant į pagal Reglamentą (ES) 2021/241 taikomus reformų ir investicijų užbaigimo laiku terminus, užtikrinti veiksmingą ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano, įskaitant skyrių „REPowerEU“, įgyvendinimą. Paspartinti sanglaudos politikos programų (ERPF, TPF, ESF+) įgyvendinimą, pasinaudojant, kai tinkama, laikotarpio vidurio peržiūros teikiamomis galimybėmis. Optimaliai pasinaudoti ES priemonėmis, įskaitant programos „InvestEU“ ir Europos strateginių technologijų platformos teikiamas galimybes, siekiant padidinti konkurencingumą.

3. Didinti viešojo ir privačiojo sektorių MTP intensyvumą skiriant tikslinę paramą investicijoms į pagrindines strategines technologijas. Spręsti startuolių ir veiklą plečiančių įmonių finansavimo trūkumo vėlyvuose etapuose klausimą panaudojant turimas finansavimo priemones ir teikiant paskatas instituciniams investuotojams pritraukti.

4. Mažinti bendrą priklausomybę nuo iškastinio kuro spartinant atsinaujinančiųjų išteklių energijos diegimą ir didinant energijos vartojimo efektyvumą, visų pirma pastatuose. Mažinti elektros energijos tinklo perkrovą didinant perdavimo ir skirstymo tinklų pajėgumą, įgyvendinant lankstumo sprendimus, kuo labiau didinant tarpzoninę prekybą ir toliau paprastinant leidimų išdavimo procedūras. Veiksmingai įgyvendinti struktūrines priemones, skirtas pernelyg didelių azoto nuosėdų ir vandens kokybės blogėjimo problemoms spręsti, visų pirma toliau dedant pastangas tvaraus žemės ūkio srityje.

5. Priimti ir įgyvendinti priemones, kuriomis siekiama mažinti paskatas sudaryti lanksčias arba terminuotas darbo sutartimis. Įgyvendinti visapusiškas priemones, kuriomis būtų sprendžiama darbo jėgos ir įgūdžių trūkumo problema, be kita ko, pasitelkiant nepakankamai išnaudojamą darbo jėgos potencialą, didinant kvalifikacijos kėlimo ir

perkvalifikavimo galimybes visiems įgyvendinant tikslinę ir pritaikytą aktyvią darbo rinkos politiką ir skatinant judumą į didelio našumo sektorius bei sektorius, susijusius su visuomeniniais uždaviniais. Gerinti pagrindinius įgūdžius, be kita ko, sprendžiant mokytojų trūkumo problemą ir teikiant pritaikytą paramą nepalankioje padėtyje esančioms mokykloms, taip pat skatinti dalyvavimą STEM programose teikiant tikslinę švietimo paramą ir konsultacijas karjeros klausimais, ypač moterims ir migrantų kilmės studentams.

Priimta Briuselyje 2025 m. liepos 8 d.

Tarybos vardu

Pirmininkė

S. LOSE